

Kamer der Volksvertegenwoordigers.

VERGADERING VAN 30 JUNI 1920.

Wetsvoorstel

betreffende het gebruik der Vlaamsche taal in bestuurszaken ⁽¹⁾.

VERSLAG

NAMENS DE TAALCOMMISSIE (2) UITGEBRACHT, DOOR DEN HEER de LIEDEKERKE.

MIJNE HEEREN,

De Taalcommissie heeft het genoegen, aan de Kamer te kunnen voorleggen een wetsvoorstel tot regeling van het gebruik der landstalen in bestuurszaken. Dit voorstel werd aangenomen met 12 stemmen tegen 2 en 4 onthoudingen.

De meerderheid uwer Commissie heeft dit voorstel aangenomen, want zij heeft zich nauwkeurig rekenschap gegeven van de thans bestaande ongelijkheid, in het bestuur, onder het tweevoudig opzicht van bevordering en aanwerving der ambtenaren. Zooals thans de toestand is, zijn de Vlamingen verplicht voor vele ambten hunne examens in het Fransch af te leggen, zelfs wanneer zij naar plaatsen dingen in de plaatselijke besturen van den Staat, in uitsluitend Vlaamsche gewesten. In menig geval wordt er eveneens geëischt dat de plaatselijke ambtenaren van den Staat in het Vlaamsche landsgedeelte met hunne oversten in het Fransch onderhandelen. Daaruit volgt dat er zich voor sommigen bezwaren voordoen, wat betreft hunne bevordering. Een gedeelte van het Vlaamsche volk klaagt daarover en betreurt dien toestand.

Dit gebrek aan gelijkheid kan niet als billijk erkend worden. Daarom

(1) Wetsvoorstel, n° 85.

(2) De Taalcommissie bestaat uit de heeren De Bue, voorzitter, Piérard en Van Isacker, secretarissen, Branquart, Braun, Cnudde, Crick, de Liedekerke, Doms, du Bus de Warnaffe, Fischer, Harmignie, Helleputte, Hubin, Huysmans, Nenjean, Royers, Troclet, Van Cauwelaert, Van Dievoet en Van de Vyvere.

besloot uwe Commissie reeds in hare eerste vergaderingen, met de eenparige stemmen van hare aanwezige leden, in dien toestand verbetering te brengen.

Eens dit beginsel aangenomen, moest men komen tot de toepassing ervan. Dit tweede gedeelte van het vraagstuk vroeg ietwat meer tijd en inspanning dan het eerste; de meerderheid uwer Commissie oordeelt nochtans dat zij aan de Kamer een wijs, rechtvaardig en billijk werk voorlegt; zij is overtuigd dat de hervorming, welke zij u voorstelt, het evenwicht van al de betrokken belangen vaststelt en handhaaft.

Werden sommige artikelen der wet, welke wij u ter goedkeuring voorleggen, door de Commissie niet met dezelfde meerderheid aangenomen, dan geschiedde dit, onzes dunkens, omdat sommige leden, die de gelijkheid echter in beginsel hadden aangenomen, eenigszins beducht waren — ten onrechte, meenen wij — voor de onvermijdelijke gevolgen der toepassing.

Was het eenmaal aangenomen dat, om plaatselijk Staatsambtenaar te zijn in de Vlaamsche streek, een Fransch examen niet verplichtend moest zijn, dan spreekt het vanzelf, dat in deze besturen voortaan ambtenaren zouden kunnen voorkomen, die het Fransch wellicht slechts op onvolmaakte wijze zouden machtig zijn, en, evenals de beambte van het Fransch gedeelte des lands zijne mededeelingen aan zijne oversten in het Fransch doet, is het ook volkomen billijk dat de beambte der Vlaamsche gewesten die in het Vlaamsch kunne doen.

Door artikel 1 der voorgestelde wet wordt onderzocht en geregeld welke de te gebruiken talen zullen zijn in de binnendiensten en in de bestuursdiensten :

1. Door de plaatselijke Staatsbesturen in de Vlaamsche streken en in de Waalsche streken;

2. Door de provinciale besturen en de gemeentebesturen in de Vlaamsche streken en in de Waalsche streken.

Door artikel 2 wordt het gebruik der talen in de Brusselsche agglomeratie geregeld.

Bij artikel 3 worden de uitzonderingen toegelaten aan de regelen voorgesteld voor de gemeenten, bij artikel 1 verbonden aan een taalgroep, dan wanneer zij daartoe in werkelijkheid niet behooren, zooals Moescroen, Neerwinden, Neerlanden, de vallei van de Limburgsche Geer, enz., enz:

Artikel 4, eenparig aangenomen, beschermt de rechten van de minderheden.

Artikel 5 bepaalt dat het Hoofdbestuur voor zijne betrekkingen met de plaatselijke besturen de taal, door deze gebezigd, moet gebruiken.

Artikel 6 omschrijft de vereischte gelijkheid tusschen al de candidaat-ambtenaren van den Staat en het minimum van taalkennis, dat van hen zal gevergd worden, naar gelang zij verlangen te treden in de plaatselijke of hoofdbesturen van den Staat of in die van de Brusselsche agglomeratie.

Uit de gedachtenwisseling in den loop der bespreking blijkt, dat van de beambten van het Hoofdbestuur en van de Brusselsche agglomeratie niet zal geëischt worden eene even grondige kennis der landstalen, doch, voor de tweede taal, de practische en werkelijke kennis, waarvan sprake is in arti-

kel 2 der wet van 12 Mei 1910. Dit artikel werd, in zijn tegenwoordigen vorm, slechts na een lange bespreking en met een zeer geringe meerderheid aangenomen.

In artikel 7 wordt nader bepaald welke de taal zal zijn voor de betrekkingen met het publiek in de Vlaamsche en in de Waalsche streken; de besturen van deze streken zullen hunne mededeelingen in de twee landstalen kunnen doen, zoo zij dit verlangen, maar zullen ze moeten doen in de taal van hunne taalgroep.

Wat het *publiek* betreft, dit heeft *overal* het recht zich in de taal zijner keuze tot de besturen te richten; deze moeten antwoorden in de gekozen taal.

Dit is, Mijne Heeren, eene bondige en klare uiteenzetting, hoop ik ten minste, van het ontwerp dat de Commissie aan uwe beraadslagingen onderwerpt; zij werd ruimschoots in haar werk geholpen door het ontwerp dat de heer Pussemier e. s. op 4 Februari 1920 heeft ingediend. Dit ontwerp heeft hare werkzaamheden geleid en diende tot grondslag aan het ontwerp, dat wij u voorleggen.

Sommigen zullen misschien oordeelen, zooals zekere leden van de Commissie dachten, dat het wetsontwerp, door aan de provinciale besturen en aan de gemeentebesturen de te gebruiken taal op te leggen: het Vlaamsch in de Vlaamsche streken, het Fransch in de Fransche streken, inbreuk maakt op de zelfstandigheid van deze besturen. Wij denken het niet. Want in den grond voert die bepaling niets nieuws in en bepaalt zij er zich bij, een bijna algemeen gebruik in den vorm van wetstekst vast te leggen. Niet een aanslag op de zelfstandigheid dier machten stellen wij u voor, maar wel de bekrachtiging van een stand van zaken voortvloeiend uit hunne zelfstandigheid. Deze opmerkingen werden in de Commissie in 't midden gebracht, en dit artikel werd er hevig bestreden.

Door deze beslissing wilde de Commissie verhinderen dat, ten gevolge van hare stilzwijgendheid, de taalstrijd ontaarde in verkiezingsgetwist in de gemeenten.

De meerderheid uwer Commissie is er diep van overtuigd, dat zij u eene wet van verzoening, rechtvaardigheid en gelijkheid, en tevens eene democratische wet voorstelt. Zij rekt er op, dat de Kamer, door hare stemming, haar op dien weg zal volgen, en aldus, meent zij, zullen wij allen een grooten stap hebben vooruit gedaan op den weg van het goede.

Sommige bepalingen werden opgenomen om reeds nu het gebruik der talen te regelen in de streken langs onze Oostergrens gelegen, waar Duitsch gesproken wordt.

Zooals ik de eer had in den aanvang van dit verslag te zeggen, oordeelt uwe Commissie met groote meerderheid dat, zoo het ontwerp, waarover de Kamer te beraadslagen heeft, aangenomen wordt, er over gansch het land, in administratief opzicht, niemand voortaan nog zal bevoordeeld of benadeeld worden, dat er volledige gelijkheid voor allen zal bestaan. Dat moet ons aller doel zijn en, zoo de Belgen van Fransche beschaving, om hunne genegenheid te toonen aan hunne Vlaamsche broeders, misschien moeten

afzien van sommige voordeelen die zij tot nu toe mochten bezitten, bestaat er toch geen twijfel dat zij dit zullen doen ter wille van de gelijkheid, en om te toonen dat, indien wij allen broeders waren op den Yzer en tegenover den dood, wij het nog zijn in den vrede en tegenover het recht.

NOTA VAN DE MINDERHEID.

De Taalcommissie heeft het wetsvoorstel, haar voorgelegd door den heer Pussemier c. s., vervangen door een ander, meer radicaal ontwerp.

Welnu, het ontwerp Pussemier was reeds, onder een schijnbaar onschuldigen en bedekten vorm, veel minder gematigd dan het ontwerp ingediend in 1876 door den heer De Laet c. s.

Krachtens dit laatste voorstel bleven de Gemeente en de Provincie inderdaad vrij, de door haar verkozen taal te gebruiken in hunne betrekkingen met hunne beambten, hunne advocaten, hunne aannemers, kortom met al de personen die met hen slechts private betrekkingen hadden.

Het voorstel-Pussemier en dat van de Commissie doen deze vrijheid volkomen vervallen en brengen ons tot eene verafschuwde dwangregeling terug.

Wanneer men bedenkt dat het voorstel-Delaet in 1876 door het Parlement verworpen werd als zijnde een inbreuk op de zelfstandigheid van Gemeenten en van Provinciën, dan zal men bevinden dat het flamingantisme sedertdien is vooruitgegaan. Ons komt het gelegen voor, hier te herinneren aan de woorden, waarmede destijds de heer Thonissen zijne wijzigingen in het voorstel-Delaet staaft :

« Ik laat — aldus de spreker — de gemeente volkomen vrij. Wil zij het Vlaamsch gebruiken, dan kan zij het doen; wil zij het Fransch gebruiken, dit staat haar even vrij. Geene verplichting hoegenaamd in strijd met artikel 23 der Grondwet wil ik aan de gemeenten opleggen. Waarom zou hier, zooals overal, de grondwettelijke taalvrijheid niet worden geëerbiedigd?

« Ook voor de provincie wordt door mijn amendement elke dwang geweerd en het vrijheidsbeginsel gehandhaafd.

» Verlangen de kiezers voor de gemeente en de provincie dat op het gemeentehuis en in den provincialen raad alles in het Vlaamsch geschiede, daartoe hebben zij volkomen het recht, zij hebben dan slechts het gebruik van het Vlaamsch aan hunne gekozenen op te leggen. Gij wilt den dwang, ik wil de vrijheid : dat is het onderscheid tusschen de twee stelsels. »

De Kamer sloot zich aan bij deze zienswijze ; het voorstel-Thonissen werd door de 98 aanwezig zijnde leden, ook door den heer De Laet, eenstemmig aangenomen. Werd de stelling van den heer Thonissen in 1878 aangenomen, hoeveel meer waarheid bevat zij dan op onze dagen ?

In 1878 werden de gemeenteraden en de provinciale raden verkozen door

een beperkt kiezerskorps, terwijl thans het algemeen kiesrecht op 21jarigen leeftijd aan de uitgebrachte stemming eene waarde toekent, welke door sommigen veel aanzienlijker wordt geacht.

Welk nut brengt eene wijziging in de wet van 22 Mei 1878 op het taalgebruik in bestuurszaken? Waarom zou, in elk geval, de zelfstandigheid van gemeente en provincie niet worden geëerbiedigd?

Is het plaatselijk bestuur niet het best geschikt om te weten welke taal dient te worden gebruikt in zijne betrekkingen met de binnendiensten?

Deze zienswijze werd echter door de Commissie niet gedeeld. — Ons blijft thans nog te wijzen op de bepalingen, welke wij het hardnekkigst hebben bestreden en welke van het door de meerderheid der Commissie aangenomen voorstel een gevaarlijk werk van onverdraagzaamheid maken.

Voorreerst bedoelen wij de verplichting, door artikel 1 in het Vlaamsche land aan de besturen van Staat, provincie en gemeente, alsmede aan al de besturen die onder hun toezicht staan, opgelegd om uitsluitend de Vlaamsche taal te gebruiken voor hunne binnendiensten.

Burgemeester en schepenen zullen zich van het Fransch niet meer mogen bedienen in de briefwisseling met hunne onderhoorigen. Een Gouverneur zal eene geschreven onderrichting niet meer in het Fransch mogen geven aan zijn provincialen griffier noch aan de beambten die onder zijne bevelen staan.

Een agent van de Nationale Bank zal het Fransch niet meer mogen gebruiken om zijne geschreven bevelen te geven aan zijn personeel en zoo verder.

Vergeefs hebben wij er op gewezen hoe onlogisch het is, op de gemeenten der Brusselsche agglomeratie eene regeling toe te passen welke men afwijst voor gemeenten van het Vlaamsche land, die even tweetalig zijn als het meerendeel van de gemeenten der Brusselsche agglomeratie.

Wat behoeven wij nu te zeggen van het feit, dat het in de toekomst bijna gansch onmogelijk zal zijn voor de Walen, eene plaats van ambtenaar te bekleeden niet alleen in het Vlaamsche land, maar ook in het hoofdbestuur te Brussel?

Wij erkennen dat het volstrekt billijk is, van de ambtenaren en bedienden in Vlaamsch-België eene voldoende kennis der taal te eischen om te kunnen spreken en briefwisseling houden met het publiek.

Vele Walen zullen er toe komen, die aanvankelijke kennis te bezitten.

Doch eene grondige kennis van de taal van hen eischen en ze verplichten hunne technische en wetenschappelijke verslagen in het Vlaamsch op te stellen, dit is eene onbillijke overdrijving, en daardoor maakt men het den Walen over het algemeen onmogelijk, eene plaats te bekomen in de Vlaamsche provinciën.

Zóó zal het ook zijn in het Hoofdbestuur, waar de ambtenaren bij hunne toelating het bewijs zullen moeten leveren van de kennis der twee landstalen. Het is inderdaad onbetwistbaar dat de Vlamingen veel gemakkelijker Fransch aanleeren dan de Walen Vlaamsch.

Dus, volgens het stelsel van de Commissie zullen in het Beheer van de Mijnen, van Bruggen en Wegen, van Buitenlandsche Zaken, van Finan-

ciën, enz., de hoogste posten voorbehouden blijven aan de Vlamingen. Men vraagt zich zelf af, of ooit nog een Minister, die geen Vlaamsch kent, zal kunnen deel uitmaken van het Cabinet, vermits hij, zonder hulp van een vertaler, niet meer een dossier betreffende eenige zaak, in 't Vlaamsch land behandeld, zal kunnen onderzoeken. Meent men werkelijk dat het Parlement een werk van verzoening zal stichten door zulk een wetsontwerp aan te nemen? Stelt men de deur niet breed open voor de bestuurlijke scheiding door aldus te trachten het gebruik der Fransche taal uit de bestuursdiensten te sluiten, dan wanneer juist de Fransche taal de sterkste band moet vormen tusschen Vlaanderen en Wallonië?

De Verslaggever,
P. DE LIEDEKERKE.

De Voorzitter,
X. DE BUE.

Texte proposé par la Commission.

ARTICLE PREMIER.

Dans les provinces d'Anvers, de la Flandre orientale, de la Flandre occidentale, du Limbourg; dans l'arrondissement de Louvain, dans l'arrondissement de Bruxelles, sauf les réserves mentionnées à l'article 2, les administrations de l'État, ainsi que les administrations soumises à la surveillance de l'État ou organisées par lui, les régies nationales, et les entreprises concédées, telles la Banque Nationale, la Société des Chemins de fer vicinaux, la Société nationale de distribution d'eau potable, etc., se serviront de la langue flamande pour leurs services intérieurs et pour leurs correspondances entre elles ou avec les départements centraux des administrations et des entreprises soumises à la présente loi. Dans les provinces de Liège, du Luxembourg, de Namur, du Hainaut, et dans l'arrondissement de Nivelles, il sera fait usage, dans les mêmes conditions, de la langue française.

Les dispositions ci-dessus seront également applicables aux services administratifs, provinciaux et communaux, et aux régies ou entreprises concédées dépendant des provinces et des communes comprises dans les énumérations ci-dessus.

Tekst door de Commissie voorgesteld.

EERSTE ARTIKEL.

In de provinciën Antwerpen, Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen, Limburg, in het arrondissement Leuven en, behoudens de uitzonderingen bepaald bij artikel 2, in het arrondissement Brussel moeten de besturen van den Staat, alsmede de besturen staande onder het toezicht van den Staat of door dezen ingericht, de Staatsbedrijven en de vergunde ondernemingen, zooals de Nationale Bank, de Maatschappij der Buurtspoorwegen, de Nationale Maatschappij voor drinkwatervoorziening, enz., gebruik maken van de Vlaamsche taal voor hunne inwendige diensten en voor hunne briefwisseling met elkander of met de centrale departementen der besturen en der ondernemingen aan deze wet onderworpen. In de provinciën Luik, Luxemburg, Namen, Henegouw en in het arrondissement Nijvel moet, op dezelfde wijzen, van de Fransche taal gebruik gemaakt worden.

Bovenstaande bepalingen zijn eveneens van toepassing op de bestuursdiensten van de provinciën en van de gemeenten, alsmede op de bedrijven of vergunde ondernemingen, ahangende van de provinciën en gemeenten die in bovengemelde opsomming zijn begrepen.

Texte proposé par la Commission.

ART. 2.

Le conseil provincial du Brabant, en ce qui concerne l'agglomération bruxelloise et les conseils communaux de l'agglomération bruxelloise détermineront celle des deux langues dont ils feront usage pour leurs services intérieurs, pour leurs correspondances entre eux ou avec les départements centraux des administrations et entreprises soumises à la présente loi.

Toutefois, les avis, documents et règlements destinés à être affichés seront rédigés en langue française et flamande.

Les actes administratifs à dresser ou à délivrer par l'autorité des dites administrations provinciales et communales seront rédigés dans la langue choisie par les intéressés.

Dans les communes de l'agglomération bruxelloise, l'emploi des langues dans les cas visés à l'alinéa 1 de l'article 2 sera réglé par arrêté royal motivé, mais en respectant l'égalité effective des langues française et flamande.

ART. 3.

Dans les communes, dont la majorité des habitants parle habituellement une langue différente de celle du groupe linguistique auquel l'article 1er les rattache, toutes les administrations soumises à la présente loi seront autorisées par arrêté ministériel à adopter comme langue de service, celle de la majorité des habitants.

Tekst door de Commissie voorgesteld.

ART. 2.

De provinciale raad van Brabant, wat betreft de Brusselsche agglomeratie, en de gemeenteraden der Brusselsche agglomeratie bepalen welke van beide talen zij zullen gebruiken voor hunne inwendigediensten, voor hunne briefwisseling met elkander of met de centrale departementen der besturen en ondernemingen aan deze wet onderworpen.

Evenwel moeten de berichten, stukken en reglementen, bestemd om te worden aangeplakt, in de Fransche en in de Vlaamsche taal gesteld worden.

De bestuursakten, door de overheid van gezegde provincie- of gemeentebesturen op te maken of af te leveren, worden gesteld in de taal door de belanghebbenden gebruikt.

In de gemeenten van de Brusselsche agglomeratie wordt het gebruik der talen in de bij lid 1 van artikel 2 bedoelde gevallen bij een met redenen omkleed koninklijk besluit geregeld, mits de Fransche en de Vlaamsche taal werkelijk gelijkgesteld worden.

ART. 3.

In de gemeenten waarvan de meerderheid der inwoners gewoonlijk een andere taal spreekt dan die der taalgroep, waarbij zij door artikel 1 zijn ingedeeld, worden al de besturen, aan deze wet onderworpen, bij ministerieel besluit gemachtigd om de taal van de meerderheid der inwoners als diensttaal aan te nemen.

Texte proposé par la Commission.

Tekst door de Commissie voorgesteld.

ART. 4.

ART. 4.

Dans les communes où le régime linguistique est déterminé par la présente loi, les communications, avis et documents destinés au public devront être rédigés dans les deux langues flamande et française, lorsque la demande en aura été formulée expressément par voie de requête signée :

In de gemeenten, waar de taalregeling door deze wet wordt bepaald, moeten de kennisgevingen, berichten en stukken, voor het publiek bestemd, in de beide talen, Vlaamsche en Fransche, gesteld worden, wanneer dit uitdrukkelijk wordt aangevraagd bij verzoekschrift ondertekend :

Par 15 p. c. des électeurs communaux dans les communes ayant 70,000 et plus d'électeurs communaux ;

Door 15 t. h. van de gemeentekiezers in de gemeenten met 70,000 en meer dan 70,000 gemeentekiezers ;

Par 20 p. c. des électeurs communaux dans les communes ayant plus de 20,000 et moins de 70,000 électeurs communaux ;

Door 20 t. h. van de gemeentekiezers in de gemeenten met meer dan 20,000 en minder dan 70,000 gemeentekiezers ;

Par 25 p. c. des électeurs communaux dans les communes ayant plus de 5,000 et moins de 20,000 électeurs communaux ;

Door 25 t. h. van de gemeentekiezers in de gemeenten met meer dan 5,000 en minder dan 20,000 gemeentekiezers ;

Par 50 p. c. des électeurs communaux, dans les communes ayant moins de 5,000 électeurs communaux,

Door 50 t. h. van de gemeentekiezers in de gemeenten met minder dan 5,000 gemeentekiezers,

Sans que ce chiffre puisse être inférieur à 14,000 électeurs communaux pour la première catégorie de communes, à 5,000 pour la deuxième et à 900 pour la troisième.

Zonder dat dit cijfer minder dan 14,000 gemeentekiezers moge bedragen voor de eerste reeks gemeenten, minder dan 5,000 voor de tweede en dan 900 voor de derde reeks.

ART. 5.

ART. 5.

Dans les administrations centrales les deux langues nationales jouiront d'une égalité de droit et de fait réelle.

In de centrale besturen worden beide landstalen in rechten en in feite werkelijk gelijkgesteld.

Dans leurs correspondances avec les administrations subordonnées, visées à l'art. 1 et 2, les administrations centrales se serviront de la

In hunne briefwisseling met de ondergeschikte besturen bedoeld bij de artikelen 1 en 2, moeten de centrale besturen gebruik maken van

Texte proposé par la Commission.

langue employée par les premières, à moins que les communications, dans l'intérêt du service, ne soient faites simultanément dans les deux langues nationales.

ART. 6.

1. Nul ne peut être nommé à une fonction de l'Etat dans la partie flamande du pays s'il ne connaît la langue flamande; dans la partie wallonne s'il ne connaît la langue française.

2. Les agents de l'administration centrale et ceux de l'agglomération bruxelloise doivent au moment de leur admission fournir la preuve de la connaissance des deux langues nationales.

3. Les dispositions des alinéas 1 et 2 du présent article n'entreront en vigueur que cinq ans après la promulgation de la loi.

4. Les fonctionnaires chargés d'une étude technique spéciale, peuvent, moyennant une autorisation motivée du Ministre, se servir pour la rédaction de leurs rapports de la langue dans laquelle ils ont fait leurs études.

ART. 7.

Dans les provinces, les arrondissements, les communes de langue flamande, les administrations, soumises à la présente loi, dans leurs relations avec le public, se serviront de la langue flamande; dans les provinces, arrondissements et communes de langue française, elles se serviront de la langue française.

Tekst door de Commissie voorgesteld.

de taal waarvan de eerste zich bedienen, tenzij de mededeelingen in het belang van den dienst tegelijkertijd in beide landstalen worden gedaan.

ART. 6.

1. Niemand kan worden benoemd tot een ambt van den Staat in het Vlaamsch gedeelte van het land, indien hij niet de Vlaamsche taal kent; in het Waalsch gedeelte, indien hij niet de Fransche taal kent.

2. De ambtenaren van het centraal bestuur en die van de Brusselsche agglomeratie moeten, bij hunne toelating, het bewijs leveren dat zij beide landstalen kennen.

3. De bepalingen van de eerste twee alinea's van dit artikel treden slechts in werking vijf jaar na de afkondiging der wet.

4. De ambtenaren, belast met een bijzondere technische studie, kunnen, mits eene met redenen omkleede machtiging door den Minister, tot het opstellen van hunne verslagen gebruik maken van de taal, waarin zij hunne studiën hebben gedaan.

ART. 7.

In de provinciën, arrondissementen en gemeenten waar het Vlaamsch de algemeen gesproken taal is, moeten de aan deze wet onderworpen besturen gebruik maken van de Vlaamsche taal in hunne betrekkingen met het publiek; in de provinciën, arrondissementen en gemeenten waar het Fransch de

Texte proposé par la Commission.

Les avis et communications au public seront faits dans les deux langues nationales, si les administrations le jugent utile dans l'intérêt du public.

Les citoyens et en ce qui concerne les questions d'ordre personnel, les agents des administrations soumises à la présente loi peuvent choisir librement entre nos deux langues nationales pour leurs rapports avec ces administrations. Les administrations sont tenues en ce qui les concerne à se conformer à ce choix.

ART. 8.

Dans les communes où la majorité des habitants parle la langue allemande, les avis et les communications au public seront faites en français et en allemand.

En ce qui concerne les questions d'ordre personnel, les habitants de ces régions peuvent choisir librement entre les langues nationales et l'allemand pour leurs rapports avec les administrations publiques, qui seront tenues de se conformer à ce choix.

ART. 9.

La présente loi entrera en vigueur le 1er janvier 1921.

ART. 10.

Les situations personnelles acquises seront respectées.

Tekst door de Commissie voorgesteld.

algemeen gesproken taal is, moeten zij gebruik maken van de Fransche taal.

De berichten en mededeelingen gericht tot het publiek werden in beide landstalen gesteld, indien de besturen het nuttig achten in het belang van het publiek.

De ingezetenen en, wat betreft de zaken van persoonlijken aard, de ambtenaren der aan deze wet onderworpen besturen hebben vrije keuze tusschen onze beide landstalen voor hunne betrekkingen met die besturen. De besturen zijn verplicht, wat hen betreft, zich naar die keuze te gedragen.

ART. 8.

In de gemeenten, waar de meerderheid der inwoners de Deutsche taal spreekt, moeten de berichten en mededeelingen gericht tot het publiek in het Fransch en in het Duitsch gesteld worden.

Voor de zaken van persoonlijken aard hebben de inwoners dier streken vrije keuze tusschen de landstalen en het Duitsch voor hunne betrekkingen met de openbare besturen; deze zijn verplicht zich naar die keuze te gedragen.

ART. 9.

Deze wet treedt in werking den 1^{en} Januari 1921.

ART. 10.

Elk behoudt zijn persoonlijk verworven stand.